

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Національний університет «Одеська юридична академія»

**ЄВРОПЕЙСЬКІ ОРІЄНТИРИ РОЗВИТКУ
УКРАЇНИ В УМОВАХ ВІЙНИ
ТА ГЛОБАЛЬНИХ ВИКЛИКІВ ХХІ СТОЛІТТЯ:
СИНЕРГІЯ НАУКОВИХ, ОСВІТНІХ
ТА ТЕХНОЛОГІЧНИХ РІШЕНЬ**

МАТЕРІАЛИ

Міжнародної науково-практичної
конференції

19 травня 2023 року

У двох томах

Том 2

Видавництво
«Юридика»
2023

УДК 005.332.2(4):316.42(477)"364""20"(062.552)
Є24

Рекомендовано до друку Вченою радою
Національного університету «Одеська юридична академія»
(протокол № 3 від 16.06.2023 р.)

За загальною редакцією **С. В. Ківалова**.

Відповідальний за випуск **М. Р. Аракелян**.
Матеріали видано в авторській редакції.

Європейські орієнтири розвитку України в умовах війни та
Є24 глобальних викликів XXI століття: синергія наукових, освітніх
та технологічних рішень : у 2 т. : матеріали Міжнар. наук.-
практ. конф. (м. Одеса, 19 травня 2023 р.) / за загальною редак-
цією С. В. Ківалова. – Одеса : Видавництво «Юридика», 2023. –
Т. 2. – 828 с.

ISBN 978-617-8263-40-9

Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Європейські орієнтири розвитку України в умовах війни та глобальних викликів XXI століття: синергія наукових, освітніх та технологічних рішень». У другому томі збірника відображено наукові напрацювання вчених, практиків, військовослужбовців у теоретичній та емпіричній площині в умовах повномасштабного військового вторгнення у сферах адміністративного права та процесу, фінансового, морського та митного права, організації та вдосконалення судоустрою, прокуратури, інших правоохоронних органів, адвокатури. Висвітлено питання кримінального права, кримінально-процесуальних аспектів кримінального провадження та кримінологічних особливостей протидії злочинності в умовах воєнного стану, криміналістики, судової експертизи, психології та медицини у забезпеченні судочинства, цивільного та сімейного права, інтелектуальної власності та патентної юстиції, цивільного судочинства, господарського права та процесу. Розглянуто актуальні питання діяльності сучасних бібліотек у закладах вищої освіти, фізичної підготовки здобувачів вищої освіти.

Збірник розраховано на наукових та науково-педагогічних працівників, здобувачів вищої освіти, практичних працівників у сферах юридичної, економічної, соціологічної, політологічної, психологічної, філологічної наук, журналістики та кібербезпеки тощо.

УДК 005.332.2(4):316.42(477)"364""20"(062.552)

ISBN 978-617-8263-37-9 (у 2 т.)
ISBN 978-617-8263-40-9 (т. 2)

© Національний університет
«Одеська юридична академія», 2023

11.04.2023 року. Режим доступу до ресурсу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3048-20#n33>

4. Увага! Зміни до законодавства, офіційна сторінка Асоціації приватних виконавців України. Режим доступу до ресурсу: https://www.facebook.com/apvu.com.ua/?locale=uk_UA
5. Закон України «Про правовий режим воєнного стану» від 12.05.2015 р. Режим доступу до ресурсу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/389-19>
6. Закон України «Про внесення змін до деяких законів України щодо діяльності приватних виконавців та примусового виконання судових рішень, рішень інших органів (посадових осіб) у період дії воєнного стану» від 27.07.2022 р. Режим доступу до ресурсу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0962-22>

Ключові слова: виконавче провадження, виконання рішень, приватний виконавець, доходи боржника, виконавчі написи нотаріусів.

Key words: enforcement proceedings, enforcement of courts decisions, private enforcer, debtor's income, notary's enforcement letters.

ПОЛУНІНА ОЛЬГА ОЛЕКСАНДРІВНА

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
доцент кафедри цивільного процесу, кандидат юридичних наук, доцент*

РОБОТА СУДІВ УКРАЇНИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

У зв'язку з введенням на території України воєнного стану 24 лютого 2022 року відбулися деякі зміни в процесі здійснення судочинства [1], хоча формально введення воєнного стану не впливає на процес здійснення правосуддя. Так, відповідно до ст. 26 Закону України «Про правовий режим воєнного стану» прискорення чи скорочення будь-яких форм судочинства в умовах воєнного стану забороняється, але на практиці забезпечити безперебійну роботу судів в період війни вкрай важко. Тому, для врегулювання даного питання Рада Суддів України (надалі – РСУ) прийняла ряд важливих рішень: по – перше, це нормативні акти, які регулюють діяльність судів в умовах воєнного стану. 24.02.2022 РСУ прийняла рішення «Щодо вжиття невідкладних заходів для забезпечення сталого функціонування судової влади в Україні в умовах припинення повноважень ВРП та воєнного стану у зв'язку зі збройною агресією з боку РФ». Згідно з цим рішенням було ухвалено, що навіть в умовах надзвичайного стану або в умовах війни суди України повинні працювати безперебійно; у випадку, якщо є загроза здоров'ю, життю та безпеці відвідувачів та працівників суду здійснення судочинства певним судом може бути припинено до усунення обставин, які зумовили небезпеку; розробити судам рекомендації щодо евакуаційних заходів та передачі справ; для вирішення невідкладних питань створити оперативний штаб у складі членів Ради суддів, голови ВС, керівника ДСА, голови Служби судової охорони [2].

По-друге, 02.03.2022 РСУ опублікувала основні рекомендації щодо роботи судів в умовах воєнного стану: особливості роботи суду визначаються виходячи з поточної ситуації у відповідному регіоні; при визначенні умов роботи суду у воєнний час необхідно керуватися реальними поточними обставинами, що склалася в регіоні; в кожному суді визначається відповідальна особа, яка має забезпечити актуальний облік працівників апарату та суддів, з урахуванням визначеної форми роботи суду (дистанційної тощо); усі доступні працівники суду, по можливості, переводяться на дистанційну роботу; визначається мінімальна кількість осіб, які повинні знаходитися у приміщенні суду упродовж робочого дня; організовується чергування суддів та працівників апарату судів; громадянам роз'яснюється можливість відкладення розгляду справ у зв'язку із воєнними діями та можливість розгляду справ в режимі відео-конференції; обмежується допуск в судові засідання осіб, які не є учасниками судових засідань; розгляд справ по можливості відкладається (за винятком невідкладних судових розглядів), зважаючи на те, що велика кількість учасників судових процесів не завжди мають змогу подати заяву про відкладення розгляду справи або не можуть прибути в суд у зв'язку з небезпекو для життя; справи, які не є невідкладними, розглядаються лише за наявності письмової згоди на це усіх учасників судового провадження; процесуальні строки по можливості продовжуються щонайменше до закінчення воєнного стану; зосередитись необхідно виключно на проведенні невідкладних судових розглядів (взяття під варту, продовження строків тримання під вартою); якщо за об'єктивних обставин учасник провадження не може прибути в судові засідання суд може допустити участь такого учасника в режимі відео-конференції за допомогою будь-яких інших технічних засобів, в тому числі і власних; у разі, якщо провадження розглядається колегіально і колегія суддів не може зібратись в одному приміщенні, то допустимий розгляд справ з різних приміщень судів, в тому числі з використанням власних технічних засобів [3].

По-третє, 03.03.2022 Верховна Рада прийняла Закон «Про внесення змін до Закону України «Про судоустрій і статус суддів» щодо зміни підсудності судів» (законопроект № 7117). В даному Законі передбачено, що у зв'язку зі військовими діями, заходами щодо боротьби з тероризмом, стихійним лихом, або іншими надзвичайними обставинами, робота суду може бути припинена з одночасним визначенням іншого суду, який буде здійснювати правосуддя. Тому, Голова Верховного Суду видав ряд розпоряджень, згідно з чим було змінено підсудність справ [9]. Наприклад, 8.03.2022 році видав розпорядження, щоб справи, які розглядалися судами в Харківській області були передані Полтавським судам. справи, що розглядалися в Чернігові – розподілилися між судами Черкаської та Київської області [4].

По-четверте 04.03.2022 видано наказ Голови Верховного Суду, згідно з яким встановлено особливий режим роботи й запроваджено відповідні організаційні заходи. Згідно з даним наказом: у разі загрози життю, здоров'ю та безпеці відвідувачів суду, працівників апарату суду, суддів оперативно приймаються рішення про тимчасове зупинення

здійснення судочинства певним судом; справи, які не є невідкладними, розглядатимуться лише за наявності письмової згоди на це всіх учасників судового провадження; не можуть бути відкладеними судові засідання, на яких має розглядатися питання про обрання або продовження запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою; з метою забезпечення безпеки учасників судових процесів і відвідувачів судів припиняється проведення особистого прийому громадян керівництвом суду й обмежується допуск у судові засідання осіб, які не є учасниками судових засідань; якщо суд не припинив здійснювати судочинство, учасники судових процесів мають можливість подати заяву про відкладення розгляду справ у зв'язку з воєнними діями та/або про розгляд справ у режимі відео-конференції за допомогою будь-яких технічних засобів, зокрема власних; варто також урахувати, що запровадження воєнного стану на певній території є поважною причиною для поновлення процесуальних строків [5].

Отже, приймаючи до уваги ті нормативні акти, які були прийняті в період воєнного стану [6], слід зробити висновок, що режим кожного конкретного суду визначається окремо, адже все залежить від того, які умови склалися у регіоні, де такий суд розташований, тому необхідно постійно слідкувати за оновленнями законодавства, які публікуються на сайтах судів [7]. Слід зауважити, що якщо особа не має можливості прибути в судові засідання, вона має право подати клопотання про відкладення судового засідання або про проведення засідання в режимі відео-конференції [8]. Суди мають з повагою ставитись до таких клопотань та за можливості їх задовольняти. Те саме стосується і пропуску процесуальних строків. Суди мають уважно ставитись до пропуску процесуальних строків та уникати надмірного формалізму.

Список використаних джерел:

1. Закон України «Про затвердження Указу Президента України «Про введення воєнного стану в Україні». <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2102-20>
2. Розпорядження від 24 лютого 2022 р. № 181-р «Питання запровадження та забезпечення здійснення заходів правового режиму воєнного стану в Україні». <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/181-2022-%D1%80>
3. Наказ від 25.02.2022 р. № 380 «Про зупинення дії наказу Міністерства охорони здоров'я України від 4 жовтня 2021 року № 2153». <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0256-22>
4. Постанова від 7 березня 2022 р. № 221 «Деякі питання оплати праці працівників державних органів, органів місцевого самоврядування, підприємств, установ та організацій, що фінансуються або дотуються з бюджету, в умовах воєнного стану». <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/221-2022-%D0%BF>
5. Закон України «Про організацію трудових відносин в умовах воєнного стану». <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2136-20>
6. Постанова від 21 березня 2022 р. № 345 «Деякі питання відшкодування витрат на відрядження в межах України державних службовців, а також інших осіб, що направляються у відрядження підприємствами, установами та організаціями, які повністю або частково утримуються

(фінансуються) за рахунок бюджетних коштів, в умовах воєнного стану». <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/345-2022-%D0%BF>

7. Розпорядження від 26 квітня 2022 р. № 311-р «Про передачу бюджетних призначень, передбачених Міністерству економіки у 2022 році». <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/311-2022-%D1%80>
8. Розпорядження від 24 лютого 2022 р. № 181-р «Питання запровадження та забезпечення здійснення заходів правового режиму воєнного стану в Україні». <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/181-2022-%D1%80>
9. Закон України «Про внесення змін до Закону України «Про судоустрій і статус суддів» щодо зміни підсудності судів» (реєстр. № 7117). <https://www.rada.gov.ua/news/razom/220179.html>

Ключові слова: воєнний стан, робота судів, правосуддя, зміна підсудності.

Key words: martial law, work of courts, justice, change of jurisdiction.

STOLANOVA TETIANA ANATOLIEVNA

*National University "Odessa Academy of Law",
Associate Professor, Department of Civil Procedure Law, PhD in Law*

SOCIAL TIES AS A TOOL TO REDUCE DOMESTIC VIOLENCE AMONG UKRAINIAN REFUGEES

Forming and maintaining healthy relationships is one of the most important issues when discussing domestic violence. It is because of bad relationships between people that aggression, tight control, humiliation, and other forms of psychological violence occur, which is a form of domestic violence, and the first step to physical violence in the family. Lack of social ties affects health and life expectancy as much as smoking and obesity (1). U.S. Surgeon General Vivek Murthy found the problem of loneliness so alarming that he called it a «strategic priority» (2). Despite the fact that even the UK government has dedicated a minister to social contact (UK Government, 2018) and despite near-instant access to others via social media, loneliness either remains stable (3) or increases slightly (Buecker et al., 2021).

The military aggression of the Russian Federation with its invasion of Ukraine on February 24, 2022 was a huge shock for the whole world. While the war has primarily been a tragedy for Ukraine, consequences are felt around Europe. Millions of Ukrainian refugees have fled to neighboring countries, causing massive upheavals of people's lives across the continent. According to statistics from the Office of the UN High Commissioner for Refugees (2022), as of June 2022, about 5.1 million refugees from Ukraine fled to 44 European countries. Only few studies on refugees in general are available, that's why very important to analyses the correlation between social connection and psychological violence.

Domestic violence is an intentional act of physical, sexual, psychological, or economic transgression of one family member towards.

Павлова Юлія Сергіївна

Перспективи запровадження інституту присудової медіації
в Україні 631

Притуляк Валерій Миколайович

Виконання рішень в умовах військового стану з урахуванням
змін від 11.04.2023 року. 634

Полуніна Ольга Олександрівна

Робота судів України в умовах воєнного стану. 637

Stoianova Tetiana Anatolievna

Social ties as a tool to reduce domestic violence among
Ukrainian refugees. 640

Факас Ілона Борисівна

Аналіз функціонування підсистеми відеоконференцз'язку ЄСІТС
у цивільному судочинстві 642

Цал-Цалко Юлія Юліївна

Конституційне право на апеляційний перегляд справи:
теоретичні та практичні аспекти 645

Гончарук Анастасія Сергіївна

Поновлення процесуальних строків в умовах війни:
проблемні аспекти 648

Кикоть Артем Володимирович

Достовірність та достатність усних доказів у цивільному
процесі України 650

Кисельов Вадим Костянтинович

Особливості здійснення цивільного судочинства
в умовах воєнного стану. 652

Петренко Наталія Дмитрівна

Притягнення до відповідальності за неповагу до суду:
досвід Австралії 656

Привиденцев Олександр Геннадійович

Мультимедійне повідомлення як доказ у цивільному судочинстві:
окремі аспекти використання 658

Сатановська Олена Валентинівна

Право на житло: правовий аналіз 662

Федорчук Юлія Олександрівна

Деякі особливості стягнення заборгованості,
що вчиняються нотаріусом під час дії воєнного стану. 665

Фаєнко Віолетта Віталіївна,

Привиденцев Олександр Геннадійович

Заходи кримінально-правового характеру
щодо юридичних осіб. 667